

בד"ה ואני נתתי לך שכם אחד שהענין שע"י רוממות אל בגרונם זה גופא הוא חרב פפיות בידם פפיות ב', פיות לשלא יגבייהו כנשר לינק מבחי' דכחשיכה כאורה ולא למטה מצירופים אחרים דשם אלקים, וחרב זה נمشך מרוממות אל שבגרונם בעסק התפלה וההתורה, וענין חצר עמ"ש בד"ה אשר לקחת מייד האמוריה בחרבי ובקשתי, ומ"ש ע"פ ותשב באיתנו קשתו, ועמ"ש בביאור ע"פ זאת חוקת התורה גבי תולעת שני בעניין תולע שמכה הארץם בפיו וכך הוא אותיות התורה כו' יע"ש, והנה הכה הזה בדברי תורה הוא לפי שדברו שהאדם מדבר דברי תורה זהו דבר ה' ממש הנמשך ומתלבש בתוך דברו האדם.

ואה"ת דברים ע' שہ

•

כב, ה – אויה-לי כי-גורתי משך שכוני עם-אוהלי קדר

כ"ק אדמו"ר הזקן

מה

והנה בהתפשטו למטה מדרגה אחר מדרגה בירידות המדרגות בדרכ השתלשלות והتلבשות יש נינה ואחיזה לקליפות וסת"א לינק מהקדשה בחיי אהלי קדר וכמו שאמר אברהם לו ישמעאל יהיה לפניו. וצריך להקדים כבש שהוא בחיי ביטול בבחוי' רחמןות שלא יומשך אור א"ס ב"ה רק בבחוי' ביטול להיות אור א"ס שורה ומתגליה במיל שבטל אליו דוקא.

לקו"ת אמרו ל"ז, ב

מו

כאהלי קדר. כי הנה מבואר למליה בעניין אברהם שיצא ממנו ישמעאל. שיצא בבחינת סיגים כמו התהווות הארייה למטה מבחינת פני אריה שבמרכבה. ואעפ"כ מקבל חיותו מאברהם אלא שהחיות הוא עיקר בבחינת מקיף כי הסט"א אינו יכול לקבל את הקדשה בבחינת גיליי פנים מינימית רק בבחינת מקיף וכמו י"א סממני הקטורת שהעשרה הון המלווהים בקליפות בבחינת גלות והי"א הוא בבחינת מקיף והוא לבונה שהוא בעצם לבן ועיקר חיותם הוא מהמקיף כו' (ועמש"ל מזה בפ' חולדות ע"פ ראה ריח בני כו') והנה יש ב' מקיפים האחד כמו בחינת לבוש שהוא מקיף מקרוב הב' מקיף עליון יותר כמו אהל ודירה שהוא מקיף ג"כ אך הוא מקיף מרוחק וגם האهل והדירה יקר יותר מהלבוש כו'. והנה

מה שהקדושה מהיה לסת"א הוא רק מרוחק. וזהו עניין الأهلي קדר. אהל דוקא ואומרת כנ"י שכך יש אצל גילוי בחינת מקיף עליון אשר הוא מקיף מרוחק כדכתיב זכרו את ה' מרוחק. והיינו כי בחינה סוכ"ע נקרא סובב לעלמיין. וזהו עניין הלבושים הנעים ממעשה המצות והוא בקיים מ"ע אמן ע"י שחורה אני בקום מצות ל"ת שהוא בחינת שחורות בעורב ע"ז ונארה כאחלי קדר שנמשך גילוי עצמו ומהותו שאין שייך לקרותו אפילו סובב לעלמיין כנ"ל (והיינו דכמו שהמקיף המchia הסט"א הררי רוחק הוא בערך מהם וכמ"ש בע"ח שער עשרי פרק י"א כי אין קדש מתערב בחול כו' כמ"כ לגבי עצמות א"ס בה הרי גם העולמות היותר עליונים ללא ממש חשבי ורוחקים יותר בערך לגבי אור א"ס בה יותר לאין קץ מערך ריחוק שבמשל דלעומת זה לגבי בחינת המקיף שלהם כאחלי קדר. ולכן נמשל מקיף זה העליון הנמשך מאור א"ס בה ממש. למשל אהלי קדר כו' דוקא. ועם"ש ע"פ מזמור Shir חנוכת הבית מענין ב' מקיפים אלו לבוש ובית כו' ועוד יש להטעים העניין שנמשל לאחלי קדר דוקא כי הנה בקדושה הם ע"ס עשר ולא אחד עשר וכמ"ש בס"י והובא ברע"מ ר"פ כי תשא. ור"ל כי בכתר יש ב' בחינות עתיק ואיריך ובחינת עתיק אינו ממנין הע"ס וזהו ולא אחד עשר כו' ועיין בע"ח שער כ"ב פ"א אות ד' ואין אנו מונין כו' וכן בכל כללות האצלות עתיק יומין כו'. והנה המשכת בחינת מקיף העליון הניל' שבבחינת אהל ובית שלמעלה מבחינת לבוש כו' זהו בחינת עתיק שהוא בחינה תחתונה שבמאצליל אור א"ס בה ממש. ולכן נמשל לאחלי קדר דוקא משום שם ודאי אין המקיף בערך הפנימי כנ"ל כמ"כ אפילו עולמות היותר עליונים רוחקים מאד בערך לגבי א"ס בה יותר לאין קץ מערך ריחוק שבמשל לאחלי קדר לא מיניה ולא מקצתה. ועכ"ז גם מקיף העליון זה מתגלה ע"י קיום מצות ל"ת. ומטעם הניל'. וע"פ לשון הקבלה י"ל הטעם שנמשל לאחלי קדר דוקא כי הנה בקדושה הם עשר ולא אחד עשר דהינו ע"ס והתחלתן מבחינת א"א ופי' ולא י"א הינו כי בחינת עתיק אינו ממנין הע"ס והנה א"א נקרא סוכ"ע אכן בחינת עתיק אינו נקרא אפילו סוכ"ע לכן נמשל לאחלי קדר שם יש י"א כתрин והבחינה הי"א שזו בחיה לבונה נקרא בחינת אהלי קדר כנ"ל. וא"כ ע"יDKדושה שאינו ממנין העשר ספרי' נמשל לבחינת זו דוקא. וזהו שהיו במשכנן י"א ירייעות עזים שיומשך גם בחינת מקיף העליון כו'.

לקורית שה"ש עי' א ואילך

כ"ק אדמו"ר הצע"צ

מז

עניין איש תם יושב אהלים לכון נאמר מי גור באחלה הולך תמים. יסתירני בסתר אהלו תלים כ"ז ה'. אגורה באחלה תלים ס"א ה'. וימתחם כאחלה לשבת ישע"י סי' מ' פכ"ב. כאחלי קדר. ויששכר באחלה. הברכה ל"ג י"ח. וע"ש בפנ"י יש

שבר להנחיל אהבי יש ש"י עלמות א"כ זהו אהלך. בתוס' ספ"י דיבמות דעתו סע"ב ע"פ אגורה באهلך מבואר שהזו בישיבה של מעלה. וע' בהרמ"ז ס"פ בלאק מתיhta עילאה היא מתיבתא דקוב"ה. עניין אהל בל' יצען. רשי"י פ"ט דשבת דפ"ח ע"א ע"פ ומישה יקח את האهل לשון הלו נרו והוא הי' קירון אור פנים. עכ"ה.
יהל אור ע' לח

מח

וזהו צרי ואובי לי שנעשו לי לבחי' ללחם וכדכתי כ' ללחמו הם סר צלם מעלהם בפ' שלח י"ד ט'. והינו הצל והמקיף שלהם בח' כאהלי קדר והוא דבחי' לבונה סר מהם ואזוי ללחמו הם. וזהו ע' ויחשוף יערות ע"ד מהשופת הלבן להסיר מהם בח' לבונה הניל.

יהל אור ע' צט

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

מט

והמד"ר בש"ש פ"י משכני אחריך מל' משכו, ז"ל, ורבנן אמרי ממה שהשרית שכינתך בתוכינוCDCת' ועשו לי מקdash ע"ז אחריך נרוצה. והביאני המלך חדריו יש לפרש ג"כ על בהמ"ק שבהמ"ק נקי' חדריו, וכמ"ש בהכ' יבנה בית ובתבונה יתכונו ובדעת חדרים יملאו כל הון יקר ונעים, וזה על בנין בהמ"ק כו'. ועוד פ"י ברבות שם משכני הוא משכו, ז"ל דבר אחר משכני אחריך נרוצה, بما שగירתם בי שכני הרעים ע"ז אחריך נרוצה, והינו כמ"ש אויה לי כי גראטי משך שכני עם אהלי קדר כו', דהינו מבחי' גלות שנתפזרו ישראל לבין האומות ע"ז אחריך נרוצה.

סה"מ תר"ל ע' רעה

ג

שע"י שהכה"ג הי' נכנס ביהכ"פ לקדה"ק הי' מברר המקיף לדלבונה זכה שהוא בח' כאהלי קדר ע"י בגדי בד אחדות פשוטה כמ"ש הו' בדד ינחנו, בדד הוא לbedo כמו קודם שנבה"ע, ומה נמשך אח"כ מקיפי' דסוכות, ומ"מ יהכ"פ עצמו אסור עדין בזיווג שהוא בח' בתAMI כמ"ש בבה"ז בארכיות ע"ז, ואח"כ בשמע"ץ נמשך זה המקיף בפנים, וזה מ"ש ושבתם מים בשwon שם שם הינו שואבין רוחה"ק, ועיקר עניין זה הי' בבית ראשון, כי בית שני נחרשו ה' דברים ולא היו נמשחים בשמן המשחה אלא שע"י מרובה בגדי' ראו גילוי השמות כמו שהוא בבי"ע כל אחד לפ"ע, אבל בבית ראשון ע"י עבודת אהרן כה"ג נמשך בסוכות

גilioi בח"י קדש, ושם ה"י שואבין רוח"ק, אלא שה"י בזה כמה בח"י נגד נר"ג ח"י, והגilioi ה"י מבח"י רוח זהה רוח הקדש. ובעבודה הוא שע"י שמאלו תחת לראשי שבר"ה ויוהכ"פ שימושיל האדם א"ע עד קצה האחرون, זהה"ע מן המצר שעשו האדם מיצר בנפשו, ע"ז מתברר המקיף דאהלי קדר, שביווהכ"פ נمشך גilioi מקור התענוגים תענוג הפשט טעינו תענוג המורכב, זהה"ע תוקף קדושת היום, ומהז נמשך סליחת עונות, ומהז נמשך אח"כ בסוכות גilioi מקיפי עליוני' שסוכות הר"ע סוכה ברוח"ק קדש מלאה בגרמי.

סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקצד

נא

וזהו ונואה כאהלי קדר ביוהכ"פ, כי יש ב' בח"י מקיפים, מקיף הרחוק ומקיף הקרוב, ומהקיף דלעו"ז נק' בשם אהל שהוא מקיף הרחוק, כי א"א להם לקבל מקיף הקרוב, וע"י בירור הקטורת נעשה מקיף הקרוב לנש"י שהוא כיריעות שלמה.

סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקפג

כ"ק אדמור' הרש"ב

_nb

והנה במד"ר פ"י ג"כ על משכני כמה פ"י, דרבנן אמרי דמשכני הוא ל' משכנן דבשביל שהשרה שכנתו בתוכנו ע"ז אחריך נרוצה, והיינו כמ"ש ועשו לי מקdash ושכנתاي בתוכם זהה"ע משכני ל' משכנן, ועוד פ"י משכני ל' שכנות, דבשביל שగրיתاي בין שכני הרעים משוו"ז אחריך נרוצה והיינו כמ"ש אויה לי כי גרתי משך שכנתاي עם אהלי קדר, והיינו דמצד הгалות מצד שנשי' מפוזרים בין העמים משוו"ז נעשה בח"י אחריך נרוצה כו'.

סה"מ תרטס"ד ע' רלא

נג

ויעקב איש תם י"ל בין אופנים הא' שקאי על בח"י תמימות הרצון שלמעלה מטו"ד כו', והב' בח"י תמיימות דכח הנצחון שנקי' תמים בדרכיו או תמים במעשהיו בעשי' בפועל ממש כו', שע"י ב' מדר' אלו מתקן גם את המקיפים דקל'י כו' כנ"ל. ויושב אוהלים הוא עניין באהלי קדר כו' והיינו התוס' אור שנעשה ע"י הבירור דתיקון יורש אורות דתהו והן בבח"י התיישבות כו'.

סה"מ תרטס"ה ע' קט

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נד

וזהו¹ שכחוב² שחורה אני ונואה בנות ירושלים כאהלי קדר כיריעות שלמה, ואיתא במדרש³ על זה כמה לשונות, שחורה אני בחורב מצד מעשה עגל ונואה אני בחורב שהקדימו נעשה לנשמע, שחורה אני במעשה המרגלים ונואה אני ביהושע וככל שאמרו⁴ סר צילם מעלהם והוי' אחנו אל תיראום, שחורה אני בכל השנה ונואה אני ביום הכיפורים. כיריעות שלמה פירש כ"ק אדמו"ר מהר"ש⁵ שקיים על המקיף דסוכה, דירעה הוא בחיי מkeit, והוא בחיי ופירושعلינו סוכת שלומך⁶. וצריך להבין מי הן בנות ירושלים אשר להן אומרים שחורה אני ונואה, וממי הם האומרים אל בנות ירושלים. והענין הוא, דהנה אנו אומרים' נשמה שנחתה בי טהורה היא איתך בראתה אתה יצתרה אתה נפחתה כי אתה משמרה בקרבי, אתה בראתה קאי על הנשמה כמו שהוא בחיי בריאות, התחלת המציאות. ומ"ש טהורה היא קאי על הנשמה כמו שהוא מעלה מבחי' בראתה, היינו כמו שהוא לא בחיים מוצאות עדיין, דזהו עניין הטהרה, שלא זו בלבד שאין בה לכלוך, אלא גם שאינה שייכת לשום לכלוך, וכמו שמצוינו גבי סכך אשר הסכך צ"ל לא רק שלא קיבל טומאה בפועל אלא שהיה איןנו ראוי כלל לקבל טומאה⁷, דכמו"כ הוא גם הפירוש דעתו הרה היא שאינה שייכת כלל ואי אפשר שהיה בה איזה לכלוך, והיא בחיים הנשמה שלא באה כלל מוצאות,ճ כאשר הנשמה היא בבריאות הרי היא בחיים אפשרות המציאות, אשר המוצאות מסתיר על בחיי עצם השמים לטוהר⁸, אבל בחיי טהורה היא שאין בה גם אפשרות לישות. ומשם ירצה הנשמה בכח המפליא לעשותו⁹ בחיי אתה בראתה וכו' עד שנתלבשה בגות, אשר כל ירידה וירידה היא בדרך בעל כרחך אתה חי¹⁰, עד שנתלבשה בגוף, וידע איניש בנפשי כל עניini חטאינו, דין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא¹¹, אם חטא כפשוטו

(1) בכל הבא لكمון – ראה ד"ה העושה סוכתו תרל"ה (סה"מ תרל"ד ע' שם ואילך). וראה אואה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשי ואילך. ד"ה העושה סוכתו וד"ה הללו תשכ"ח.

(2) שה"ש א, ה.

(3) שהש"ר עה"פ (פ"א, ה).

(4) שלח יד, ט.

(5) סה"מ תרל"ד שם ע' שםג.

(6) נוסח ברכת השכיבנו בתפלת ערבית.

(7) בברכות השחר (ברכות ס, ב).

(8) סוכה יא, א (במשנה).

(9) ראה סה"מ תרפ"ז ע' כה ואילך. תרצ"ט ע' 222 ואילך. תש"ו ס"ע 116 ואילך. ובכ"מ.

(10) משפטים כד, י.

(11) ראה רמ"א או"ח ס"ו סוס"א.

(12) אבות פ"ד מכ"ב.

(13) קהילת ז, ב.

אם חטא כמ"ש¹⁴ חטאים ופירשי' חסרים, ומ"מ ע"י ירידה זו הם מתעלות יותר מכמו שהיה קודם. דזהו שחורה אני ונואה בנות ירושלים, דבנות ירושלים קאי על הנשומות שלמעלה, שהנשמה נקרה בת להקב"ה, וירושלים הוא כמ"ש התוספות¹⁵ בשם המדרש¹⁶ אשר ירושלים הוא תיבת של ב' תיבות, יראה שלם, והיינו אשר הנשומות למעלה הם בבחיה שלימות היראה והביטול לאלקות, דזהו עניין אשר עמדתי לפניו¹⁷ אין עמידה אלא ביטול¹⁸, ואחרי כל זה הנה הנשומות שלמטה אומרות לבנות ירושלים, ונואה, שיש בהם יתרון מעלה ויופי על הנשומות שלמעלה. והיתרונו دونואה נעשה ע"ז אשר שחורה אני.

והענין הוא, דנה עניין השחרות הוא כמ"ש¹⁹ שחורות כעורב, וידוע אשר העורב הוא אכזרי²⁰, וכמו"כ בעבודה צריך להיות אכזריות בנפשו, להימנע (אֲפֹזָגֵן זִיר) מהרצונות של הגוף ונפש הבהמית, דכללות קיום התורה ומצוות צ"ל בדרכו הוקת גזירה גורתאי²¹, וכhalbשון²² על תורה ועל מצות, וכדיאתא בזוהר²³ והובא בתניא²⁴ כהאי תורא דיבין עלי' על בקדמיה, דתורא הוא הגוף ונפש הבהמית צריך ליתן עליו עיל, והרו"ע האכזריות על הגוף ונפש הבהמית. ובפרטיות הנה עיקר עניין האכזריות הוא במצוות ל"ת, מצוות ל"ת אשר עניינם הוא להימנע (אֲפֹזָגֵן זִיר), שזהו ההפרש בין מצוות עשה ומצוות ל"ת אשר מצווה עשה הם השערות לבנות שלמעלה, וענין הלבוניות הוא קו החסד והרחמים, ומצוות ל"ת הם השערות שחורות שלמעלה²⁵. אמן באמת גם במצוות עשה יש עניין האכזריות, וכמו צדקה שהיא כללות כל המצוות²⁶ הרי מבואר בתניא²⁷ שלא אמרו חיך קודמיו²⁸ אלא בקיתו של מים שישנו קיתון אחד או לזה או לאבל באופן אחר הרי צ"ל המשפט בצדקה שישפט את עצמו כמה מגיע לו והשאר יתנו לצדקה, וכמו שהוא בצדקה כך הוא גם בכל המצוות שיש בהם האכזריות על גופו

(14) מלכים-א, כא.

(15) ד"ה הר – תענית טז, א.

(16) ב"ר פנו, י. וראה לkurת ר"ה ס, ב. ובכ"מ.

(17) מלכים-א, יז, יח, טו. מלכים-ב, ג, יד, ה, טז. וראה הנסמך לטעם הערא 30.

(18) ראה תוא וישב כת, ב. לקו"ת נשא כ, ג. כג, ג. ובכ"מ.

(19) שה"ש, ה, יא.

(20) ראה עירובין כב, א. כתובות מט, א.

(21) תנומא חותת ג. שם, ח. במדבר פ"ט, א. שם, ח. יל"ש חותת יט, ב (רמזו תשנת).

(22) אבות פ"ג מ"ד. ברוכת יג, א (במשנה).

(23) ח"ג קח, א.

(24) פמ"א (נז, א).

(25) ראה לkurת שה"ש, ז, ד, ז, ג.

(26) ראה תורא מחלוקת, ג. מב, ג. ועוד. וראה תניא פלי"ז (מח, ב).

(27) אג"ק סט"ז (קכד, ב). וראה תורא בשלה סג, סע"ב. סה"מ תרמ"ג ע' מומז. סה"מ קונטרסים ח"א כג, ב. ובכ"מ.

(28) ב"מ סב, א.

ונפשו הבהמית, ובפרט בהגירות וסיגרים שבמצאות עשה, הרי אשר גם במצבות עשה יש עניין השחרות כעורב, וככל אשר קיים כל המצאות ציל בדרך קבלת עול, וכhalbשו על מצאות. הנה ע"י אשר שחורה אני, אשר הגוף ונפש הבהמית הם מעליים ו Mastirim על העבודה, ולא רק מעליים ו Mastirim אלא גם מנגדים לעבודת הוי, ומ"מ הוא בבח"י השחרות והאוצרות עליהם, ע"ז ונואה יותר מבנות ירושלים, לפי שע"י העלם וההסתר ובפרט הניגוד נעשה תוקף הצמאן והבטול לאלקות, דבטול הנשמה בהיותה למעלה, הנה אף אשר חי הוי אשר עמדתי לפניו²⁹, מ"מ הוא בהגבלה, וע"י העלם והשחרות נעשה צמאן ובטול בעלי גבול. וכיודע³⁰ המשל מאמת המים שהולכת בתוקף, הנה כאשר ישנה סתימה המעכבת על הילכה אז נעשה בה התגברות ביותר עד אשר היא לוקחת בהליךתה גם הסתימה עצמה. דכמ"כ יובן גם בהגוף ונפש הבהמית שהם כמו סתימה המעכבים על הילוך הנשמה, אשר ע"ז נעשה בה תוקף הצמאן.

והנה בחינה זו Dunnah ישנו באמת גם בכל השנה, אלא שככל השנה הרי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ולזאת لأنיך בה הונואה שנעשה ע"י הירידה,אמין ביום הכיפורים אשר מחלמתך שחלמת עליינו נתן לנו את יום צום הכיפורים זהה את יום סליחת העון הזה ואת יום מקרא קודש הזה³¹, הנה אז נתגלה בחיי ונואה שע"י ירידת הנשמה למטה. והנה גם תנועת התשובה ביום הכיפורים היא בחיי ונואה, לפי שה坦נוועה דתשובה היא התגברות הצמאן שנעשה ע"י העלם והסתר. וזה מ"ש במדרשו ונואה ביום כיפור, שיש בזה ב' הענינים, הא' שע"י הכפירה נתגלה בחיי ונואה של כל השנה, והב' מצד התנוועה דתשובה. והנה נתל אשר כל הענינים הם בדרך כלל ופרט, הנה גם בכל ימי השנה יש מעין יום כיפור והוא זמן התפילה, אשר אסור באכילה ושתיי לפי שהוא מעין ביום הכהירם, הנה גם אז הוא ונואה.

והנה יריעות שלמה שהוא המקיף בסוכה כנ"ל נمشך ע"י כאלי קדר, דאיתא במדרש³² אשר אהלי קדר הם כעורים ושחורים וסמרטוטין, ומה זה נעשה בח"י יריעות שלמה, דכמו שנת"ל אשר ונואה נעשה ע"י שחורה אני, כך ג"כ כיריעות שלמה נעשה ע"י כאלי קדר, שהם כעורים ושחורים וסמרטוטין. והעניין הוא, Dunnah אהלי קדר הו"ע אברהם³³ שיצא ממנה ישמעאל ויצחק שיצא ממנה עשו, והם י"א נשאים דלווע"ז, וכנגדם הם י"א סממני הקטורת. ומובואר במא"א³⁴

(29) מלכים-ב שם (ה, טז). וראה לקו"ש חכ"ה ע' 147 הערכה 53. וש"ג.

(30) ראה המשך יונתי הנ"ל פ"ג ע' ב. סה"מ תרס"ב ע' רסו. סה"מ במדבר ח"ב ע' רפ. וש"ג.

(31) ע"פ נוסח תפלה נוספת דיווהכ"פ.

(32) פסחים נו, א.

(33) תוא"א תולדות כ, ב ואילך. עם הגהות – אואה תולדות קנב, א ואילך. וראה גם ד"ה סוכה שחמתה מרובה כו' תש"ד. וש"ג.

דזה שבלו"ז הוא מספר י"א, ובקדושה הוא מספר י"ד כמספר ³⁴ עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, אין זה עניין חוטא נשכר, כי אם העניין הוא אשר בכל דבר, גם בלו"ז, יש חיים אלקית כמ"ש³⁵ ואותה מחייב את כולם, שככל דבר עד למטה מטה בלו"ז יש חיים אלקית. והנה החיים שנמצא בפנימיות בהלו"ז, שהרי עניין החיים שהוא בפנימיות, הנה על החיים זה נאמר נר רשעים ידעך³⁶, אשר נקבע ממנו האור אלקית, אמנם ישנו החיים לקדושה שהוא בחייב מקיף עליהם והורע המקיף דלבונה זכה, שנקרה בשם זכה דלהיות שאינו מתעורר מהם וモבדל מהם, לנוכח נשאר בזכות וטהרה. והנה כל הענינים שבלו"ז ישנים גם בקדושה, אלא שבקדושה הוא בדרך כלל מאשר בלו"ז, ולㄣן הנה גם בקדושה ישנו עניין מספר י"א, והוא עניין אתה חד ולא בחושב³⁷, שישנו בחינה הי"א, אלא שאיןו נמנה בהספריות, דבלעו"ז הרי זה מספר י"א משא"כ בקדושה הרי אמרו עשר ולא אחד עשר, לפי שבחינה הי"א, אתה הוא חד, בחינה זו היא לא בחושב הספריות, אלא מופלא וモבדל מהם. והנה דוגמת זאת מצינו ג"כ בעניין כהן גדול, אשר הכהנים הם מובדים מכל שבט לויי³⁸, דליים הו"ע הטהרה וכ Cohenim עניין הקדשה³⁹, ובכהנים גופא כתיב⁴⁰ ויבדל אהרן להקדיש קודש קדשים, שהוא דוגמת בח"י אתה הוא חד ולא בחושב. וכמו שהוא בנפשך הוא במקומך, אשר בבית המקדש גופא הי' מקום קודש הקדשים מקודש ביותר, ובזמן הוא הזמן ביום היכפורים, וזאת הייתה העבודה בעבודת אהרן כהן גדול בקדש הקדשים ביום היכפורים. שע"י הקטרת הקטרת בהופן דenant הוא חד ולא בחושב, בחינה הי"א שבקדושה, עי"ז בירר ותיקן את הי"א נשאים דלו"ז. וכמו"כ הוא גם בכוא"א בעבודה בנפש, שע"י העבודה דכהן גדול שבנפשו בקדש הקדשים שבנפשו ביום היכפורים, עי"ז הוא יכול ללחום ולהתקן את הלעו"ז, שמצד הכהנות פנימיים איןו מספיק לפיק של הענינים שישנם בקדושה ישנים גם בלו"ז כמ"ש⁴¹ את זה לעומת זה עשה האלקים, ולㄣן הנה מצד הכהנות פנימיים בלבד אינו מספיק, אבל בבואה דבבואה לית להו⁴², והוא עיחידה שבנפש האלקית, הנה ע"י התעוררות בח"י יחידה שהר"ע העבודה ביום היכפורים, עי"ז הוא מביר את הי"א נשאים דלו"ז ובחייב אהלי קדר, דאיתא במדרש⁴³ שהם שנראין מבחן כעורים ושחורים וסמרטוטין אבל בפנימיותם הם

(34) ספר יצירה פ"א מ"ד.

(35) נחמי ט. ו. וראה שעיה"א פ"ב.

(36) משליך כ, ב.

(37) תקו"ז בהקדמה (ז, א).

(38) רמב"ם הל' כל' המקדש פ"ד ה"א.

(39) ראה בכ"ז וח"ג קעו, ב. ביאוה"ז לאדהאמ"ץ תורייע סט, ג ואילך. להצ"ץ ח"א ע' שכו ואילך. ח"ב ע' תתקד ואילך.

(40) דברי הימים-א כג, יג. וראה לקו"ש חי"ז ע' 36 הערכה 23.

(41) קהילת ז, יד.

(42) ע"פ גיטין טו, א.

אבני טובות ומרגליות, הנה ע"י העבודה דיום הכהנורים בבח"י יחידה נתגלה הפנימיות שביהם, ונעשה מזה בח"י המקיף, אשר בגילוי הוא מair בסוכות, דבאים הכהנורים הוא בכסה ובגilioי נ麝ר בסוכות בצללא דמהימנותא⁴³. וזהו עניין יריעות שלמה שנעשה ע"י האלי קדר, דכמו שנתן"ל בעניין ונואה שנעשה ע"י השחרות, שהוא ע"י העבודה דתורה ומצוות בכהות פנימיים, הרי מכל שכן אשר העבודה דמסירות נפש ביום הכהנורים שהוא הנחת כל עצמותו ובאים הכהנורים דומים כמלאכים⁴⁴, אשר ע"ז נתגלה בח"י המקיף. וגדולה מעלה המקיף, שהרי מצינו גם בבח"י המקיף כמו שהוא נמצא בלעוז, דכתיב על זה סר צלם מעליים והו"י אתנו אל תיראום, שזה השיבו יהושע וככל להרגלים שטענו⁴⁵ חזק הוא ממנו אל תקרי ממנו אלא ממנו וככו⁴⁶ השיבו להם סר צלים גוי, דמוכח מזה אשר לפה טעותם שלא סר צלם מעליים ויש בהם המקיף שנקרא צל, הנה גם אצל דור המדבר שהיו דור דעתה⁴⁷ הי' מקום לומר אשר מצד הצל חזק הוא ממנו, דכל זה הוא מעלה המקיף גם כמו שנמצא בלעוז, ומכל שכן כמו שהוא בקדושה, בח"יenant הוא חד ולא בחושבן. וזהו עניין יריעות שלמה, המקיף דסוכה, צלא דמהימנותא, שנתגלה ע"י העבודה דיום הכהנורים, דבאים הכהנורים הוא בכסה ובסוכות בא בגilioי [ואז הוא בח"י והוא] צלך⁴⁸.

ד"ה חסידים ואנשי מנשה, ב' דזה"ס ה'תש"ט⁴⁹

(43) ראה זה ג' קג, א. לקו"ת ויקרא א, ד. סידור (עם דא"ח רגוז, א ואילך).

(44) שׁוּעַ אֲדֹהֵז אָוְחַ סִתְרִי ס"ט (מרמ"א שם ס"ד). סתרי"ט סי"ז (ממג"א שם ס"ק י).

(45) שלח יג, לא.

(46) סוטה לה, א.

(47) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדבר פ"ט, ג. וש"ג.

(48) תהילים קכא, ה. וראה אה"ת שבהערה 1.

(49) הנחה בלתמי מגה.

קכ, ז – אני-שלום וכי דבר המה למלחמה

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נה

יה. דער טעם פארוואס דארף זיין די הנגה פון "מקדים שלום לכל האדם" – זאגט דאר דער רמב"ם או דאס אייז "כדי שתהא רוחן (של הבריות) נוחה הימנו".

או זוי מיעט דאס בפועל, או בשעת מאיז מקדים שלום א מענטשן, פועלט
מען או רוחו זאל זיין נוחה הימנו.

— בשעת מענטפערט שלום אויף דעת וואס יענער האט אים געזאגט שלום,
אייז דאס ניט קיין עניין וואס דורך דעת אייז רוחו נוחה הימנו, וואראום אויב ער
וועט אים ניט ענטפערן שלום, אייז דאס דער עניין פון גזילת העני בבתיכם, אדער
נאכמער: "אני שלום וכי אדבר מהה למלחה"² — ער זאגט אים שלום, און יענער
טראקט גאר וועגן א מלחה³ —

קומט דאך אויס או בשעת ער ענטפערט אים שלום (נט מקדים שלום), אייז
דאס נאר די שלילה פון גזילת העני, אבער ניט דער עניין פון רוחו נוחה הימנו;
ווען פועלט מען או ס'יאל זיין רוחו נוחה הימנו — דוקא דורך דעת וואס מאיז
מקדים שלום.

אייז וויבאלד או דורך מקדים זיין שלום לחבירו, פועלט מען או רוח הבריות
זאל זיין נוחה הימנו — אוון ס'שייט ט דאך "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח
המקום נוחה הימנו וכו'"⁴, ד.ה. או דאס וואס רות הבריות נוחה הימנו, אייז אראי'
אדער א סיבה וטעם אויף דעת וואס רוח המקום נוחה הימנו;

אייז וויבאלד או דעת עניין פון רוח המקום דארף דאך האבן יעדער איד, ניט
נאר א ת"ח, דארף דאך בי אים אויך זיין די הנגעה פון מקדים שלום לכל אדם,
כדי ס'יאל זיין רוח הבריות נוחה הימנו, ועייז אויך רוח המקום נוחה הימנו — אייז
פארוואס זאגט דער רמב"ם או נאר בי א ת"ח דארף זיין די הנגעה פון מקדים
שלום לכל אדם?

אייז די הסברה בזה, או דער עניין פון רוח הבריות נוחה הימנו קען זיין דורך
כו"כ אופנים, ניט נאר דורך דעת וואס ער אייז מקדים שלום. וואס דערפער אויז
נט קיין קושיא פון דעת וואס "כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה
הימנו וכו'" — וואראום דאס קען זיין דורך אנדרע זאנן, און דער עניין פון "מקדים
בשלום כל אדם" אייז דאס א הנגעה פון א ת"ח דוקא, אוז מילערנט דאס אפ פון
ריב"ז אוון אבוי (כנ"ל).

יט. דער עניין פון מקדים זיין בשלום חברו "כדי שתהא רוחן נוחה הימנו",
דארף ניט זיין פארבנדן מיט דערמאנען א שם, ניט שם הו', און ניט שם אלקים

(1) ברכות ו, ב.

(2) תהילים קכ, ז.

(3) פרש"י שם.

(4) אבות פ"ג מ"ז.

וכיו"ב, ווי מיעט בפועל איז בשעת מיאגט שלום (בל' שם), ווערט אויך רוחו נוחה הימנו,

ביז איז מיארף אפי' ניט זאגן דעם ווארט שלום, וואס שלום איז דאך אויך שמו של הקב"ה – ווי מיעט בפועל איז בשעת מיאגט דעם עניין פון שלום בשפט המדינה (וואס דעתמולט איז דאס ניט שמו של הקב"ה), ווערט אויך רוחו נוחה הימנו –

וואס דערפאר דערמאנט ניט דער רמב"ם דעם עניין פון שואל זיין בשלום חבירו בשם, ואראום דער רמב"ם רעדט וועגן דעם עניין פון מקדים זיין שלום כדי ס'זאל זיין רוח הבריות נוחה הימנו.

אוון דאס וואס די משנה זאגט איז ברכות "התקינו שיהא אדם שואל בשלום חבירו בשם" – איז דאס ניט פארבונדן מיט פועלין איז ס'זאל זיין רוח הבריות נוחה הימנו, נאך דאס איז כדי צו מבטל זיין קלוקול המינים, ואס ס'אייז געוווארן שם ע"ז רגיל בפי כל, ווי געבראכט פריער פון רב האי גאון (אבער וויבאלד איז דער קלוקול המינים איז בטל געוווארן, ברענגת דאס ניט ארוף דער רמב"ם כנ"ל).
שיחת ש"פ וישב תשל"ז

(5) שבת י, ב.

נו

שמחה תוך כדי מלחמה

הפירוש ב"אני שלום" – הוא שה"אני" של יהודי צריך להיות ב"שלום", וaino עסוק במלחמות כלל. ובעבדות האדם הוא, שאין עניינו להתעסק בענייני ניסיונות, כפי שמקשים בתפלה² "אל תביעני כוי' לידך ניסיון". ובכללות זהה
עבדות הצדיקים (שבעובדתם היא בטוב גופא ולא בבירור הרע).

אבל לפעמים ישנו עניין של "המה למלחמה" – שהקב"ה מסובב מלמעלה (מצד נורא עליליה על בני אדם³) את עניין הניסיונות, שכדי להתגבר עליהם צריכה להיות עבודה באופן של מלחמה. והכוונה בהם היא "כי מנסה הווי אלקיים אתכם – לדעת הישם אהובים את הווי גו"⁴. שע"י העמידה בניסיון יהיו אצלו "מנסה",

(1) ראה ע"ז יא, ב. שם יז, ס"א ואילך. וראה גם טישו"ע יו"ד ר"ס קמץ. אה"ע ר"ס כא.

(2) ברכות השחר (ברכות ס, ב).

(3) תהילים סו, ה. וראה תנומה וישב ד. תוח' חולדות יג, א ואילך. ובכ"מ.

(4) פ' ראה יג, ד.

הגבאה, "יתרונו האור מן החושך", ו"יתרונו החכמה מן הסכלות"⁶. ובכללות זהה עבודת התשובה, בירור הרע.

ומאחר שהכוונה הפנימית בעבודת הניסיונות היא בשביל הului' כנ"ל, לכן גם בשעת הניסיון גופא, האדם עומד בתנועה של "שיר המעלות" – שיר ושמה, וכן בתקופ אמיתתי עם הצד שכנגד, שכן מצד עצמו הוא למעלה מעניין המלחמה, וכל עבדתו היא להוסיף אור הקדושה.⁷

תהלות מנחםעה⁸

(5) ראה סה"מ תר"פ ע' קיב ואילך. ועוד.

(6) קהילת ב, יג.

(7) התחלת המזמור כאן.

(8) מלקו"ש ח"כ ע' 413 (משיחת ש"פ וירא ה'תש"מ). וראה גם שיחת פורים ה'תשל"ח. ושיחת ט"ו אלול ה'תשנ"א.

**ספר זה נדפס לובזות
כל המתעניינים והממעוניינים
בעיריבת וחדפסת ספר זה**

מרתנה לב"ק אדרמו"ר מלך המשיח שליט"א לבבود י"א ניסן, תחילת שנת ה201

abrahem yeshu'i ben salo

ahron ben dalya

yisrael ben shera

mair mashi halvi ben chay driziel meurka

mair shelma ben chava

menachem munadel ben chana chay perida davora

menachem munadel halvi ben nachma dinah feigna

menachem munadel shelma ben rachel

simon ben chay zevi

shlomo dover ben chana

shichzo

yah"r shiyocho lehosef bpeulot lenehat roch b"k adremo"r malch hamessiah shelit"a
vlovo rov hatagalot hamidiat tikfa vmed mish

יהי אדוננו מורה ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות

יוסף יצחק פרדיי בן רבקה שיחי
יהודה ליב בן רבקה שיחי
שמעאל בן רבקה שיחי
חי' מושקא מסעודה בת רבקה שתהי'
חנה לאה איליה בת רבקה שתהי'
שניאור ולמן בן רבקה שיחי
חי' מושקא בת רחל שתהי'
מנחם מענדל בן סופה שתהי'
יוסף יצחק בן חיה מושקא שיחי
חנה בת חיה מושקא שתהי'
אלל בת חיה מושקא שתהי'
אריה ליב בן חיה מושקא שיחי
משי מלכה בת חיה מושקא שתהי'
אסטר הדרה בת רחל שתהי'
מנחם מענדל מרדכי בן מרים שיחי
שניאור ולמן יוסף שלום בן אסתר הדרה שיחי
איליה קוקה בת אסתר הדרה שתהי'
לי' בן אסתר הדרה שתהי'
דבורה לאה בת רחל שתהי'
חיים בצלאל בן אסתר שיחי
רפאל מענדל אשר בן דבורה לאה שיחי
בניין שלמה בן דבורה לאה שיחי
גולדה ברכה בת דבורה לאה שתהי'
שיילו יוכבד בת דבורה לאה שתהי'
חיה מושקא בת דבורה לאה שתהי'
משה בן רחל שיחי
יפה בת תניא שתהי'
חיה מושקא בת יפה שתהי'
איידל ליבא בת יפה שתהי'
ישראל נצח בן רחל שיחי
חיה מושקא בת דבורה לאה שתהי'
מנחם מענדל בן חיה מושקא שיחי
אפרים ואב בן חיה מושקא שיחי
שיניא ברכה בת רחל שתהי'

ר' רחמים בן חנה ציונה שיחי
מרת רחל בת איילה שתהי'
מנחם מענדל שלמה בן רחל שיחי
חיה מוסיא בת ברכה שתהי'
שלום דובער בן חיה מוסיא שיחי
דבורה לאה בת חיה מוסיא שתהי'
שיניא בת חיה מוסיא שתהי'
מנוחה בה חיה מוסיא
שניאור ולמן בן חיה מוסיא שיחי
רינה איליה בת חיה מוסיא שתהי'
חיים הלל בן רחל שיחי
מנחם מענדל בן צפירה חנה לבנה שיחי
יוסף צמח בן צפירה חנה לבנה שיחי
ישראל גבריאל נח בן צפירה חנה לבנה שיחי
חיה שרה בת צפירה חנה לבנה שיחי
שלמה ניסן בן צפירה חנה לבנה שיחי
בתיה עיזה בת צפירה חנה לבנה שיחי
שטערנא שרה בת רחל שתהי'
מנחם מענדל בין יוכבד שיחי
שמעאל יוסף יצחק בן שטערנא שרה שיחי
משה דוד בן שטערנא שרה שיחי
אברהם אלכסנדר בן שטערנא שרה שיחי
ישראל אליהו בן שטערנא שרה
חיאל מיכל בן שטערנא שרה שיחי
שניאור ולמן בן רחל שיחי
שטערנא שרה בת רווה שתהי'
חיה מושקא בת שטערנא שרה שתהי'
מנחם מענדל בן שטערנא שרה שתהי'
ביילא איליה בת שטערנא שרה שתהי'
לו' יצחק בן שטערנא שרה שתהי'
יהודה אריה ליב בן שטערנא שרה שיחי
שיינדרל כמונה בת שטערנא שרה שתהי'
רבקה בת רחל שתהי'
פנחס מנחם מענדל בן לבנה שיחי
דובער יעקב בן רבקה שיחי

יחי אדוננו מורי ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

**ספר זה נרפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת המאה ועשרים**

♦ ♦ ♦

**לרפואה שלימה ואריכות ימים ושנים טובות
לעתה החמידים ולכבוד ישראל**

♦ ♦ ♦

לע"נ

הו"ח אי"ג נ"ג עוסק בצ"צ כו'
ר' אליעזר קלמן בן ר' אהרן
נלב"ע חמישה עשר בשבט תשע"ח
טיפענברון

ולובות יבלחת"א אשתו מרת חנה בת פיניא ריבא

♦ ♦ ♦

ולובות ולהזוק ההתקשרות ולהצלחה רבה בג"ר

אלמלך בן חנה	יהודית בת חיינה	מאיר בן ברכה	רבקה בת ברכה	יוסף יצחק בן שיינה מושקא	קרינייה בת העניה רבקה	מנחם מענדל בן קרינייה	אסתר מאטיל בת קרינייה	חנן בן חיינה	צבי ליבא בת חיינה	דבורה לאה בת חיינה	ארון בן חיינה	טשענרא בת חיינה	אפרים בן חיינה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא
שיינה מושקא בת חיינה	רבקה בת ברכה	אליעזר קלמן בן ברכה	שטערנא שרה בת ברכה	מנחם מענדל בן קרינייה	אסתר מאטיל בת קרינייה	חנן בן חיינה	צבי ליבא בת חיינה	דבורה לאה בת חיינה	ארון בן חיינה	טשענרא בת חיינה	אפרים בן חיינה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא	שטערנא שרה בת חיינה	פיניא רבקה בת שיינה מושקא
חיילובא בת שטערנא שרה	רבקה בת שטערנא שרה	שטערנא שרה בת שטערנא שרה	מנחם מענדל בן ברכה	ברכה בת שיינה מושקא	שטערנא שרה בת שיינה מושקא	נכן אייזיק בן ברכה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא	חנן בן חיינה	טשענרא בת חיינה	דבורה לאה בת חיינה	ארון בן חיינה	טשענרא בת חיינה	אפרים בן חיינה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא
חיילובא בת שטערנא שרה	רבקה בת שטערנא שרה	שטערנא שרה בת שטערנא שרה	מנחם מענדל בן ברכה	ברכה בת שיינה מושקא	שטערנא שרה בת שיינה מושקא	נכן אייזיק בן ברכה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא	חנן בן חיינה	טשענרא בת חיינה	דבורה לאה בת חיינה	ארון בן חיינה	טשענרא בת חיינה	אפרים בן חיינה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא
חיילובא בת שטערנא שרה	רבקה בת שטערנא שרה	שטערנא שרה בת שטערנא שרה	מנחם מענדל בן ברכה	ברכה בת שיינה מושקא	שטערנא שרה בת שיינה מושקא	נכן אייזיק בן ברכה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא	חנן בן חיינה	טשענרא בת חיינה	דבורה לאה בת חיינה	ארון בן חיינה	טשענרא בת חיינה	אפרים בן חיינה	שטערנא שרה בת שיינה מושקא

שיהיו

טיפענברון

ספר זה נרפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת המאה ועשרים

♦ ♦ ♦

לע"נ

מרת שרה טובה בת יבלחט"א ר' שבתי שיחי"

הוקדש ע"י

ולזכות בני משפחתה
בעלה ר' דובער שי'
בנה ר' מרדכי יוסף שי'
וונגהו מרת היהת
וילדיהם:
מתהיהו אריה ליב,
יצחק אלחנן,
מאריਆה מרימ,
שרה טובה,
חויה יהודית,
שניאור זלמן יהושע,
לאה
שיכיו
לייט

♦ ♦ ♦

ידי אדוננו מורה ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת המאה ועשרים

♦ ♦ ♦

לע"נ הרה"ח ר' שמעון בהריה"ח ר' רחמים ע"ה
נלב"ע ה' אייר ה'תשס"ד

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

МОКДШ ע"י יוצאי הלאציז שיחוי

♦ ♦ ♦

לע"נ הרה"ח ר' ברוך שלום בן ר' משה ע"ה
נלב"ע ט' טבת ה'תשע"ה

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י בני משפחתו שיחוי

♦ ♦ ♦

לע"נ
ר' משה בן ר' שלום ע"ה
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשנ"ב

זונתו מרת איליה בת ר' שלמה ע"ה
נפטרה ביום ב' דראש השנה ה'תשע"ב
והקיצו ורנו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י יוצאי הלאציזם שיחוי

♦ ♦ ♦

לע"נ מרת חנה ציונה בהריה"ג ר' שלמה שו"ב ז"ל
נפ' ו' אייר ה'תשס"ה

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

МОКДШ ע"י יוצאי הלאציזה שיחוי

♦

ידי אדוֹנָנוּ מוֹרָנוּ וּרְבָנוּ מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ לְעוֹלָם וְעַד

ספר זה נדפס
לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת המאה ועשרים

♦ ♦ ♦

לע"ג

מרת רינה ע"ה בת ר' אברהם מרדכי
NELB"U יומ ש"ק, זאת חנוכה, ב' טבת ה'תש"ג
והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

♦ ♦ ♦

לע"ג

ר' מנחם ב"ר מרדכי ע"ה
NELB"U ט"ז איר ה'תשס"ט

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

♦ ♦ ♦

לע"ג

ר' ישראל פיזול ע"ה ב"ר אריה לייב הכהן
NELB"U ח"י כסלו ה'תש"ע

והקיצו ורנו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות של ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י משפחתו שיזחו

♦

ידי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ג) מה-יתנו לך ומה-יסיף לך לשון רמייה:

רש"י: ומה יוסיף לך. שמירה ומחיצות הרוי את נתונה לפנים משתי מחיצות: מצודת דוד: מה יתנו לך וגוו. אתה לשון רמייה מה היא השמירה אשר יתנו עוד עלייך ומה יוסיף עוד הלא כבר נתונה אתה לפנים מחומרת השפטים והשניים ואם אלה לא הועילו לשמרך מה נוסיף עוד שמירה:

ח"ק: מה. אמר כנגד בבל המדבר דבר שקר ומשים עלילות דברים על ישראל בגלות, מה יש לך בלשון רמייה ומה יתנו לך ומה יוסיף לך:

ד) חצאי גיבור שנונים עם גחלי רתמים:

רש"י: חצאי גיבור שנונים. והרי את הורגת במקום רחוק כחץ: עם גחלי רתמים. כל הגחלים כבו מבחווץ כבוי מבפנים ואלו כבו מבחווץ ולא מבפנים ד"א מה יתנו לך מה סופו של הקב"ה לגוזר עלייך חצאי גברים עם גחלי רתמים חצים מלמעלה וגיהנום מלמטה:

מצודת דוד: חצאי גיבור. דומה אתה לחצים שנונים שביד הגיבור שהורג עליהם ברחוק מקום כן אתה פה תאמר לה"ר ותהרוג את העומד מרחק: עם גחלי רתמים. דומה אתה עם גחלים מעצי רותם כי עם שהם נראים כבויים מבחווץ בזערם הנה מבפנים כן אתה תדבר חלקלקות ובסתור דבר עליו לה"ר:

מצודת ציון: שנונים. חדודים כמו שננו כחרב לשונם (לעיל סד):

אבן עזרא: חצאי – דימה הדברים היוצאים מפיו לחצים שנונים, כן ימותו. עם גחלי – כי החצים בעופם יתחממו באוויר כמו גחלי רתמים. והנה הטעם שהוא המשורר אם הוא על עצמו או נבואה על ישראל שלא הגיעו בgalות בוכה, כי הוא אישאמת וידור בגלותו עם העמים ולא עוד, עד שיש מהם שידברו כזבים עליו וילשינוו, כדי שייהרג.

ח"ק: חצאי גיבור שנונים. המשיל הדברים הרעים לחצאי גיבור שנונים ויוציאם מיד גיבור, וכן המשילם לגחלי רתמים שהם חמים מאד ולא יכובו לזמן רב אף בעת שנראים כבויים מבחווץ וידמו אפר הם מבפנים אש בזערה, כן דברי לשון רמייה שמראה בפני אדם שאין לבו רע עליו כדי שלא ישמר ממנו וידבר עליו רעות, ואמר עם כי החיים והגחלים נכללים בו יחד שניהם:

ה) אויה-לי ביב-גרתי ממש שכני עמ-אָחֶלְיִ קָדָר:

רש"י: אויה לוי. אמרה הכנסת ישראל כי כבר לקית בגלויות רבים הרוי גרתי משך עם בני יפת במלכות פרס ויון ומשך:

מצודת דוד: אויה לוי. אמר על לשון בני הגלות אשר יתאוננו על מרבית לה"ר שביניהם ויאמרו אויה לוי איך לא אקח מוסר הלא זה הדבר אשר בעבורם

היהתי בגולה כגר אצל בני משך ושכניتي בגולה אצל הקדרים יושבי אהלים:
מצודת ציון: משך. שם אומה ונזכרת בתורה וקדר הם מלכות ישמעאל ורוב
הגולהῆ מה בינהם:

אבן עזרא: אויה – אמר יוסף בן גוריון: כי משך הם אנשי תושק"אנה אהלי
קדר הערב וישראל מפוזרים במשך ועם אהלי קדר.

ח"ק: אויה. בגלות משך, כלומר שנמשכם גלותי מאד ושכניتي עם רעים
עם אהלי קדר, זכר הגלות אשר באישמעאל ולא זכר אשר באדום כי רוב
גלוות ישראל בין היישמעאלים: זכר קדר. שהם המשפחות המוחוסות אשר
בישראל והם ראש המלכות, ויש מפרשין משך הוא קדר וקרם כן לפ"י
שהם מושבי קשת ופי גרתי עם משך וככל הענין במלות שונות:

רבת שכנה-ך נפשי עם שׂוֹנְיא שָׁלוּם:

מצודת דוד: רבת. זמן רב שכנה נפשי עם שונאי השלום:

אבן עזרא: רבת – התי"ו תחת ה"א כמו ושבת לנשيا ומלה תואר והמתואר
חסר, כמו מدت זמן והדומה לה זהה רמז לאורך הגנות.

ח"ק: רבת. התי"ו במקום ה"א ואינה לסמיכות, אמר רב לי בגנות עם גוי
שהוא שונא שלום:

אנֵי-שָׁלוּם וְכִי אָדָּבָּר הַמֶּה לְפָלָחָה:

רש"י: אני שלום. עמהם: וכי אדבר. עליהם שלום מה באים להלחם بي:
מצודת דוד: אני שלום. אני בפה שלום וכאשר אדבר אליהם שלום מה
מתעוררים למלחמה:

אבן עזרא: אני – איש שלום, כמו ואני תפלה. וכי אדבר שלום – لأنשי
משך וקדר ילחמוני.

ח"ק: אני. בפי שלי כי אדבר שלום עליהם והמה ידיהם למלחמה: